

միջոցներ եւ ո՛չ ալ ձեռնահաս ու կարող վարիչներ :

Երբ Հոռոմ այսքան ոգեւորութեամբ կը զբաղէր Հայ եկեղեցիով, Հայ եկեղեցւոյ կեդրոնը Էջմիածին, անտանելի գրութեան մատնուած էր, մասնաւորապէս տիրող քաղաքական վիճակին և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան աթոռին վրայ իրարու յաջորդող առհասարակ անձեռնահաս աթոռակալներուն պատճառով, որոնք յաճախ աթոռը կը գրաւէին աթոռակցութեամբ և ոչ ընտրութեամբ: Երկիրը կը կոխտուէր և կը կողոպտուէր շարունակ բանակներուն կողմէ, որոնք միշտ հարստահարութիւններով, հարկապահանջութիւններով և բազմապիսի կողոպուտներով ծայրագոյն թշուառութեան կը մատնէին Հայաստանի բնակիչները :

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսները այս անտանելի պայմաններուն մէջ միայն իրենց աթոռին գոյութիւնը պահպանելու հետամուտ էին և գրեթէ թափառիկ կեանք մը կ'անցնէին բռնակալներու ձեռքէն խոյս տալու կամ նպաստներ հաւաքելով կեղեքիչներու անկուշտ որկորը լեցնելու համար:

Էջմիածնայ մէջ մտաւորական շարժում 1441 էն, այսինքն աթոռին իր նախկին բնակավայրը գառնալէն յետոյ, կա-